EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

El senyor Ramon, el gall i la gallina

Â
"El senyor Ramon enganya les criades, el senyor Ramon enganya tot el món. Les pobres criades, quan se'n van al llit, tururut, tururut, qui gemega ja ha rebut". La gent de la meva generació encara l'havíem sentida i cantada, aquesta breu cançó. Ara crec que ja no la fa servir pràcticament ningú. En primer lloc perquè això de les criades està, per sort, en franca recessió i té un regust aristocràtic, ranci i classista que en la societat post maig del 68 ja no està de moda. En la societat catalana, i en la europea i occidental en general, tothom vol ser classe mitjana, tant els que no hi arriben però intenten fer-ho veure, com els que hi arriben de llarg i tiben de nous conceptes professionals -assistents de la llar, "babysitters", cuineres...-igualment mal pagats i desvalorats però, certament, menys denigrants que la vella figura de la criada. El propi nom ja ho diu, es tractava de noies -nenes, en realitat- de poble o de família humil que vivien i treballaven permanentment a casa del senyors a canvi d'una humil manutenció, quatre xavos i alguna tarda lliure a la setmana. Aquestes noies -i aquí ve la segona raó per la qual aquesta cançó ha passat a millor vida- patien de manera freqüent i gairebé normalitzada assetjament, abusos sexuals i violacions -qui gemega ja ha rebut...- per part dels amos de la casa, tal com reflecteix de manera aparentment simpàtica, però en realitat esgarrifosa, l'entranyable cançoneta.

La que encara es canta, de cançó infantil, és la del gall i la gallina: «El gall i la gallina s'estaven al balcó. La gallina s'adormia i el gall li fa un petó. -Dolent, més que dolent! Ves què dirà la gent? -Que diguin el que vulguin, que jo ja estic content!». La cançó, malgrat la seva simplicitat i alegria, es l'antítesi del «No és no» o encara més «Només sí és sí», lemes, tots dos, fins fa quatre dies, només coneguts i proclamats en els cercles feministes més conscienciats i activistes, i avui utilitzats obertament per ajuntaments, empreses i entitats diverses amb la intenció de prevenir totes les agressions sexuals, també aquelles en principi més lleus, en activitats i saraus diversos. La cançó transmet aquella vella idea que entre els drets -i les obligacions..- d'un home o noi hi ha el d'aconseguir petites o grans prebendes més o menys sexuals de les noies, amb o sense el seu permís. Només és una cançó i no se li ha de donar més importància de la que té, però em sorprèn que, en aquesta societat cada cop més feminista que s'està dibuixant, encara es canti amb normalitat en espais educatius i de lleure.

Hi ha, però, una frase d'aquesta cançó que no és menys significativa i que podria obrir un debat tan o menys interessant : «Què dirà la gent?». De fet, no acabes de saber si a la gallina el que li molesta és el petó en si mateix o la mirada externa, la valoració social, d'aquest petó. I aquest no és, evidentment, un detall menor, perquè l'estigmatització de la sexualitat és un factor determinant a l'hora d'incrementar encara més el patiment de les dones -i homes, sobretot nens- que pateixen abusos o agressions sexuals, més o menys greus, o que exerceixen la prostitució. Una estigmatització de la sexualitat que ve de lluny i no s'esborra en quatre dies, però que afegeix a l'experiència desagradable o terrible d'un abús, agressió o violació, la dificultat per parlar-ne, per compartir el dolor, per rebre suport i per, en definitiva, alliberar-se de l'injust sentiment de culpa que pateixen sovint les víctimes.

Recordo de petit, estiuejant a Castelltallat, un pastor que tocava el cul a les noietes -adolescents amb prou feines- que s'apropaven a veure les ovelles. Quan les nenes ho van explicar a casa, com un incident molest, però no dramàtic, els pares i mares haurien pogut fer-ne grans escarafalls i convertir l'incident en un escàndol que hagués produït, sens dubte, molta més commoció i aflicció en aquelles nenes. Van optar per l'actitud contrària, per transmetre de manera inequívoca una valoració negativa -evidentment- d'allò que havia fet l'home i alhora relativitzar i treure importància a les conseqüències, per a les noies, d'aquells fets. Decisió correcte, penso.

Il·lustració: Carles Claret.